

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábszoros garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyitlér” rovatban
közleendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SOMLYÓN:

Móricz Gyula szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyitléri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

A földbirtok terhel.

Alig hiszem, hogy fölsőleges munkát végzek, ha tájékozás végett az országos statisztikai hivatal jelen évi kimutatása alapján a földbirtok terheiről egy kis elmefuttatást teszek.

Az országos statisztikai hivatal jelen főnöke, Keleti Károly, a földbirtok telekkönyvi megterheléséről nagyon becses anyagot nyújtó kimutatást tett közzé. Nagy szolgálatot tett e kimutatással mindnyájunknak, kik az agrár kérdést mielőbb megoldva szeretnők látni.

A kimutatás csak kilencz törvényszék területéről hat-hat községet illető kimerítőleg csoportosított adatokat közöl, mint olyanokat, melyek kisebb-nagyobb eltéréssel az egész országban föltalálhatók s melyek alapján az egész ország agrár viszonyaira vagyis a földbirtok terheire biztosan és határozottan következtethetünk.

Az érdekes kimutatás világosan szemünk elé állítja, hogy Magyarországon s főleg bércezes Székelyföldünkön a föld telekkönyvi megterhelése ropant nagy s népünk e miatt is már óriási adósságok emésztő járma alatt sanyalódik.

Olvasóink az alábbi adatokból meggyőződhetnek fentebbi állításaink valóságáról s eligazodhatnak a számok között az iránt, hogy miképpen kelljen mindenkinek vélekednie a földbirtok mai

terheiről s mennyire ohajtandó, sőt elkerülhetlenül szükséges az agrár kérdés mielőbbi megoldása.

Annak beigazolására, hogy ma a kisbirtok van leginkább megterhelve, elégséges lesz, ha a kategóriák szerinti megterhelést vesszük szemügyre. — A 365.101 holdnyi megterhelte birtokok közül a legnagyobb elemet az 1—10 holdas, tehát a legkisebb földbirtokok képezik 60.446 holddal, mert az ezer holdon felüli birtokokat, a melyek 167.0998 holdra ruznak, a számításból ki kell vennünk. A most említett 1—10 holdas vagyis 60.446 hold kisbirtokon 3.637.840 frt jelzálog-teher van, a mi annyit jelent, hogy egy hold átlag 60 frt 18 krral adós. Aztán élj meg, szegény székely atyámfia! A 11—20 holdas kisbirtokok közül már sokkal kevesebb, csak 37.070 hold van teher alatt, holdankint (átlag) 26 frt 66 krral van megterhelve. Ezekon felül az átlagos jelzálogi megterhelés 13 frt 98 kr és 22 frt 90 kr között váltakozik.

Ezek a számok oly megdönthetetlen bizonyítékot szolgáltatnak, hogy semmiféle okoskodás az ellenkezőt, hogy a kisbirtok holdanként 60 frtnál kevesebbel volna megterhelve, bebizonyítani nem fogja. Azt pedig mindenki igen természetesen találandja, hogy az 1—10 holdas birtokokra a földhitelintézetek csak a legkivételesebb esetekben adnak kölcsönt s azt még természetesebbnek,

hogy az 1—10 hold kisbirtokos gazda, ki a hitelt igénybe veszi, a felvett pénzeszeget nem fogja és nem költi talajjavításokra, hanem más egyéb szükségletek fedezésére.

Az egyszer felvett kölcsön — mint a közmondás tartja — az adóssal napoként egy tálból eszik.

Aztán a kisbirtokosok közönségesen először más uton, módon szereznek kölcsönt s csak midőn azt nem tudják megfizetni, engednek azon kényszerítésnek, hogy az adósság betábláztassék. Pestmegye egyik városában egy „élelmes”, vér nélküli hontfogaló 30—40 kis gazdát apró kölcsönök, előlegek, majd váltók alapján vitt az adósságok örvényébe, úgy, hogy ma már neki szép tag birtoka van az aprókból összenőve.

A földbirtok terhet növeli a fentebbieken kívül még azon körülmény is, hogy sok helyett a telekkönyvi állapot tisztázatlanul van, többnyire közterhek vannak bekebelezve s a kis birtokoknál a törlesztési kölcsön aránylag kevés; a birtokos gazdasági állapotát ezen osztállyal a telekkönyv nagyon hiányosan jelzi; a kisbirtokosok e mellett be nem kebelezett adóssághoz folyamodnak s így tulajdonképpen ezek miatt a földbirtok terhe a fentebb kimutatottnál sok helyett nagyobb. Mert természetesen, hogy a kisebb osztályu birtoktesteknek is a rendezettebb telekkönyvi viszonyok folytán nagyobb értékük van és nagyobb

jelzálog-terhet elbírnak. Így pl. a pestvidéki és pozsonyi törvényszék területén a holdankénti átlagos teher 107, illetőleg 108 frtra megy. Összevetve a birtoktestek meg a jelzálogos megterhelés nagyságát, azt látjuk, hogy a 0—10 holdig terjedő birtoktestek, a melyek csak 16.6 százalékát teszik a szóban levő összes területnek, az adósságok 23.6 százalékát viselik; míg ellenben az 1000 holdon felüli birtokok, a melyek a területnek 43.3 százalékát képezik, a tehernek 45.7 százalékát hordják.

Az országos statisztikai hivatal idézett kimutatásából ennyi, úgy hiszem, elég annak bebizonyítására, hogy hazánkban a kisbirtok túlságosan meg van terhelve. De meggyőzhet mindenkit arról is, hogy az agrariusok ohajtása, mely szerint a földbirtok szabadíttassék fel a nyitólól s jövőben lehetetlenné tésék a földbirtok túlságos megterhelése, nagyon jogosult s mindenki által tehetsége szerint támogatandó.

Felvidéki.

Országgyűlés. A képviselőháznak szombatn igen érdekes ülése volt. Egyik nevezetes mozzanata az volt, hogy a felirati vita véget ért, a szavazást megtartották s a kormány párt felirati javaslata 62 szótöbbséggel elfogadtatott; másik és még nevezetesebb mozzanata a pénzügyminiszter által benyújtott, 1885-ik évre szóló állami költségvetés képezte, melyet a ház a pénzügyi bizottsághoz utasított. Ezenkívül még a kuriai tör-

A „Székelyföld” tárczája.

Oh, hölgy! hogyha ...

Oh, hölgy! hogyha szemeidbe nézek,
Meg-megmozdul bennem valami.
Hogy ilyenkor szívemben mit érzek:
Félek magamnak megvallani.

Félek, mert ha sejtelnem valósul,
Ha, mit érzek, ez a szerelem:
Akkor jaj az én szegény szívemnek,
Százszorosa jaj akkor énnekem!

Mert tudom jól, hogy viszonszerelmet
Tőled nem remélhetek soha.
Hej, mi kin lenne az élet ekként!
Inkább földjön el a sir moha.

Elemér.

Gombos uram leánya.

(Elbeszélés.)

Irta: Dobay János.

VI.

(Folytatás.)

E közben felértek a hegytetőre, honnan az általunk már ismert út vezetett a kertbe le. Egy negyedóra alatt mindketten lent valának.

— Már most leülhetünk, édes fiam, s

kipihenhetjük az izgalmas éj fáradságait. Te eddig éhes is vagy. Várj egy kissé; azonnal hozok reggelit, mely fel fog üdíteni.

Az asszony eltűnt és néhány perc múlva egy kosár friss eperral tért vissza.

— Csekélység biz ez, édes fiam, de jót fog tenni.

Az ifjú mohó étvágygyal fogyasztá el az izletes gyümölcsöt.

— Most már, édes fiam, — kezdé az asszony — ha úgy tetszik, beszélgethetünk. Először is, meg vagy-e elégedve az elmúlt éjjel eredményével?

— Te, asszonyom, beváltottad szavadat — sohajtott az ifjú; — oh, de az, a mit láttam és hallottam, nem hogy megvigasztalt volna, hanem még nagyobb kétségbe ejté szívemet. Megígérted, asszonyom, hogy mindent elmondok, a mi szívemet nyomja, s hogy lásd, mennyire bízom benned, felfedezem előtted azt a szomorú titkot, mely engem boldogtalanná tesz.

— Beszélj, fiam; hátha én segíthetnék rajtad?

— Te már tudod, asszonyom, hogy én szeretem a Gombos leányát, Juliskát; oh, de azt nem tudhatod, hogy mily mély és igaz ezen érzélem, s hogy mennyit szenvedtem azóta, mióta tudom, hogy ezen érzélem bűnös s hogy azt ki kell irtanom szívemből.

— De hát mióta bűn a tiszta szerelem? Ha ki tudsz békülni azon gondolattal, hogy

Juliskád apja egy közönséges gonosztevő s hogy apádat is boldogtalanná tette, s ha ennek dacára is tudod e leánykát szeretni, mi akadályoz abban, hogy egyesülj vele?

— Egy szomorú titok — sohajta az ifjú. — Juliska nekem testvérem.

— S ki mondta ezt neked?

— Apám, ki elbeszélte nekem szomorú élettörténetét, hogy Gombos miként rabolta el anyámat, s miután Gombosnak nem volt felesége, Juliska az én anyám leánya, testvérem.

— Édes fiam! te is, meg apád is nagyon csalódtok. Juliskát szeretheted, mert ő nem testvéred. Gombosnak törvényes neje volt és Juliska ennek a leánya.

Az ifjú örömköltással ugrott fel s megragadva az asszony kezét, megcsókolá.

— Oh, mily boldoggá tevél, asszonyom! — kiáltá tuláradó örömmel.

— Hát apád szenvedéseit s Gombos gáztetteit feledni tudnád?

— Apám sebeit az idő már begyógyította. Gombos uram meg bűneiről egykor feleljen az égi bírónak; de Juliska, ez a tiszta, ártatlan angyal, ne lakoljon apjáért. Én őt szeretem és boldoggá teszem.

— Ezt vártam tőled, édes fiam; e nyilatkozat méltó volt a te nemes lelkedhez. Szeresd tehát azt a jó leányt s övd meg e tiszta lelket a szenvedéstől. Gombos felett ítéljen az ég. Én áldásomat adom reátok s hidd el, hogy ezt jogom van tenni.

— Sejtettem eddig is, hogy te egykor közelebbi összeköttetésben valál Gombossal, hogy neked is van még lezárolni valód ezzel a sötét lelki emberrel, ki mindenkre szerencsétlenséget hozott, mivel csak érintkezett. Kérlek tehát, mondd meg, hogy ki vagy?

— Jól van, fiam. Tudj meg mindent — szólt a nő kevés gondolkodás után.

— Elzolt 20 évvel Romániában A... ban laktam. Férjem vendéglőt tartott, melynek jövedelméből tisztességesen, boldogan élhetünk. Férjem igen derék ember volt és én nagyon szerettem. Egy leányunk volt: Anika, ki ebben az időben töltötte be a 18-ik évét. Ez a gyermek volt örömrünk, boldogságunk; mindketten rajongásig szerettük. Szép és jó volt, mint egy angyal, szakasztott olyan, mint Juliska. Leányunk szépségének híre elterjedt az egész vidékben s a sok gazdagabbnál gazdagabb kérék egymást érte. Mi remegtünk a gondolatra, hogy tán nemsokára megnyílik leányunk szíve s megfősztatunk egyetlen kincsünköt; azonban a szülői szeretet ezen önzése nem volt olyan nagy, hogy szívünkben ne kívánjuk neki, hogy egy derék férj karjai között lelje fel a megérdemelt boldogságot. Oh, mennyit remegtünk gyermekünk boldogsága miatt! Mint vártuk leányunk választását, és mint féltünk attól! — Egy napon egy sötét, különös arcú férfi jelent meg vendéglőnkben. Nem beszélt sen-

vényjavaslat is szőnyegre került s élénk, érdekes vitára adott alkalmat. — A ház kivételesen vasárnap is ülést tartott, csak hogy a kuriai törvényjavaslatot letárgyalhassa. Vasárnap a javaslat általánosságban elfogadott s ekkor megkezdett a részletes tárgyalás is.

A „Háromszékmegyei tanítótestület” közgyűlése.

A „Háromszékmegyei tanítótestület” az ez évi rendes közgyűlést október 23. és 24-ik napjain szépszámu tanügybarát és 124 testületi tag részvétele mellett Kovásznán tartotta meg.

A közgyűlés első napján d. e. 10 órakor Csia György ur, kovásznai földbirtokos, iskolaszéki elnök s a tanügynek melegen érző barátja, üdvözlőlvén a község nevében a közgyűlést, elnök Baló László egy csinos s a hazai tanügy jelen állását feltüntető beszéddel a gyűlést szűnni nem akaró éljenzések között megnyitotta.

Több rendbeli bizottságok kiküldése után tárgyalás alá vétetett a választmány javaslata a házszabályok és tanácskozási ügyrend tárgyában. Beható tanácskozás és megvitatás után, kevés módosítással, a házszabályok és tanácskozási ügyrend elfogadtattak s már e gyűlésben kötelező erejűvé váltak.

Ezután Gyöngyösi István titkár tette meg a tanítótestület múlt évi működéséről szóló kimerítő jelentését. A jelentés örömmel tüntette fel, hogy a tagokban a munkásság iránti kedv hovatovább mindinkább fokozódik. Közgyűlés a jelentést kitörő éljenzések között tudomásul vette.

Nagy Károly pénztáros jelentése szerint bevétel volt a múlt évben 244 frt 36 kr, kiadás 196 frt, s így pénztári maradvány van 93 frt 81 kr. Pénztárosnak kiváló munkásságáért közgyűlés jegyzőkönyvileg elismerését fejezte ki.

Felolvastatták a megerősített tanítói segélyegylet alapszabálya, mely általános öröm között vétetett tudomásul. E fontos intézmény már az 1885-ik év január havában megkezdte áldásos működését.

M. Székely János felolvasta ily című értekezését: „Mik volna a tanítói tekintély emelésének hathatós eszközei?” E felolvasásból mindenki meggyőződhetett arról, hogy a felhozott elvek alapján mindenesetre sokat nyerne a tanítói állás tekintélyben és önállóságban. A midőn a nagy gonddal írott munka szerzőjének nem késett gyűlés melegen köszönetet kifejezni, egyszersmind munkáinak valamelyik tanügyi lapban való közlését, a felhozott eszközök egy memorandum alakjában a

nm. vall. és közokt. minisztériumhoz való felkölését s azoknak hasonló pártolására a hazai tanítóegyleteket is felkérni határozta közgyűlés.

Emlékbeszédet olvasott fel Bodola Sándor néhai Molnár Áron sepsiszentgyörgyi polg. isk. tanító felett. Irónak elismerő köszönet szavaztatott, az emlékbeszéd pedig irratásra tétetni határozatott.

Tárgyaltatták „A népiskola és közegészségügy” cz. vita-tétel. Higgadt tanácskozás után kimondta közgyűlés, hogy a közegészségügy érdekében az iskolától nagyon sokat várhatni. E célból megállapította azon felvetet, melyeket a tanítóknak követni kell. E tételnek a III-ik orsz. tanító: gyűléshez való felkölésével az elnökség bízott meg.

A titkár tette meg jelentését a következő ügyekben:

Jász-nagykun-szolnokmegye tanítótestületének abbéli megkeresésére, hogy kéressék meg a magy. kir. pénzügyminisztérium az iránt, hogy az évenként rendezni szokott állami sorsjátékok jövedelmének egy része fordítsassék az országos tanítói árva-ház alapjához, határozatott, hogy tanítótestületünk is hasonló értelemben fog eljárni; a tanítói oklevélnek legalább az érettségi bizonyítvánnyal leendő egyenértékűvé tétele céljából felirat küldetik a nm. minisztériumhoz, melynek pártolására a hazai tanítóegyletek is szintén felszólítandók; a Bartók Béla és Doboczky Lajos által szerkesztett „Gazdasági füzetek” és „Gazdasági tanügy” melegen ajánlattak a tagok figyelmébe. Nem különben szíves figyelmébe lett a tagoknak ajánlva a „Néptanoda” című, Pécsen megjelenő kitűnő tanügyi lap.

A választmány melegen ajánlatára megválasztatott nagy lelkesedéssel egyhangulag tiszteletb. taggá tek. Ujvárossy József ur, uzoni földbirtokos s a tanügynek egyik kiváló barátja. A megválasztásról szóló okmány átadásával az elnökség bízott meg.

Ezek után közös ebédre mentünk. Itt vidám társalgás között és a viszontlátás örömeitől áthatottan pár órát töltöttünk el. Magyar ember szokása szerint, pohárköszöntő mondották: Baló László elnök, Trefort Ágoston vall. és közokt. miniszter ur önméltóságáért; Kádár Lajos, mélt. Tanárky Gedeon államtitkáráért; László Lukács, Gönöczy Pál ö méltóságáért; M. Székely János, Buzogány Áron ö nagyságáért; Gyöngyösi István, méltóságos Potsa József főispán urért; Nagy Károly, mélt. báró Apor Gábor alispán urért. Pohárköszöntők mondtak még: Kovászna közönségére, ifj. Deák Károly, Kovászna bírójára, Csia György iskolaszéki elnökre, a tiszviselői karra egyenként s több másokra.

beszélésekről lemondjon. Aggályaimat csak akkor éreztem oszlani, midőn egy este az idegen kinyilatkoztatá, hogy reggel visszautazik hazájába. Számláját kifizet és alunni ment. Kerestem szemeimmel Anikát, hogy a hír mily hatással van rá, azonban ő épen ekkor fordult ki az ajtón. Megnyugodva tértem nyugalomra és elmondám férjemnek, hogy mit tapasztaltam az elmúlt napokban. Ő alaptalanoknak tartá aggályaimat. Másnap reggel csaknem rémülettel vevém észre, hogy az idegen még itt van. Hozzám jött s minden hosszabb bevezetés nélkül elmondá, hogy ő megszerette leányomat, tehát megkéri kezét. Még magamhoz sem térhettem bámolatomból, midőn két kar fűződött nyakam körül s Anika piruló arcát, keblére rejté. Leányom e néma kérése még jobban megijesztett. Így oda vetni magát egy ismeretlen embernek, kiről azt sem lehet tudni, hogy kicsoda, micsoda! Mély fájdalom tölté keblemet Anika választása felett. Elmondtam neki aggályaimat, azonban ő hallani sem akart róla. Ugy elbűvölte e daemóni ember egész lényét, hogy tán meghalt volna nélküle.

Ezen férfiu Gombos volt. Gombos nem igen szeretett családi és vagyoni viszonyairól beszélgetni, azonban elejtett szavaiból azt lehetett következtetni, hogy egyedül áll, önálló és módos ember.

Este 8 órakor kezdetét vette a hangverseny, melyen közreműködtek: a kovásznai polgári, a zágoni és kézdívárshelyi tanítói dalkörök; Gáll Károly és Cseh Lajos, szavalattal; N. N. kisasszony és Nagy Sándor kettős énekekkel; Vajna Mihály, felolvasással. A hangversenyt táncz követte, mely az ifjúságnak határtalan jó kedve mellett csak a reggeli pirkadatokért ért véget. Szóval szépen mulattunk a jótékony cél iránti lelkesülségből. A tiszta jövedelem 67 frt 44 kr, mely összeg az orsz. tanítói árvaház, „Eötvös-alap” és megyei segély-egylet javára fordittatik.

A második napi gyűlés reggel 9 órakor vette kezdetét.

Emlékbeszédet olvasott fel Farkas Károly, néhai Simon Ferencz zaláni tanító felett. E hatásos beszéd irratásra tétetni határozatott, irónak pedig jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott.

„A törtek tanítása a népiskolában” című vita-tétel tüzetes tárgyalás és megvitatás után az újra szövegezés céljából az elnökséghez áttétetni határozatott.

Olvasta Vajna Mihály ily című értekezését: „Kellem és jellem.” E csinos és gondtal írott munka írójának elismerés szavaztatván, megbízott, hogy tárgyánál fogva valamelyik szépirodalmi lapba közlő tenni szíveskedjék.

Csulak Lajos olvasta fel néhai Serester Tamás feletti emlékbeszédét. A csinos és hű képet ecsetelő munka irratásra tétetni határozatott, írójának pedig jegyzőkönyvi elismerő köszönet szavaztatott.

A kiküldött bizottságok tették meg jelentéseiket, és pedig Bodola Sándor a human és tanintézetek megtekintésére kiküldött bizottság elnöke, ki is Vajna Mihályné szül. Rohács Julia állami isk. ipartanítónő munkakiállításáról elismerőleg nyilatkozván, a látottakról és tapasztaltakról kimerítő jelentést tett.

A gyakorlati tanítások megbirálására kiküldött bizottságok elnökei Benkő József és Csulak Lajos, ugy Csorja Ferencz, mint a Bideskuty Róbert tanításait a paedagogiai elveknek megfelelőleg ítélték.

Az 1885-ik évben esetleg tartandó III. orsz. tanítói gyűlésre megválasztattak képviselőkké Baló László és Gyöngyösi István kézdívárshelyi felsőnépiskolai tanítók.

A tanítói segélyegylet igazgató választmánya következőleg alakított meg: igazgató Baló László, aligazgató Nagy Károly, pénztáros M. Székely János, titkár és ellenőr Gyöngyösi István kézdívárshelyi; igazgató választmányi tagok: László Lukács illyefalvi, Darkó Mihály és Nagy Ferencz dálnoki, Kovács Dénes uzoni és Sipos Sámuel léczfalvi tanítók.

Az esküvő végre megtörtént s Anika boldogsága teljes lett. Rajongó szeretettel csüngött férjén, ki gyöngéd szeretettel viszonozta ezt. Látva gyermekem boldogságát, kezdettem kibékülni a gondolattal, hogy az én drága gyermekem egy teljesen ismeretlen ember neje legyen. Gombos nyugodt komolysága s neje iránt tanusított gyöngéd magaviselete napról napra mind inkább megnyeré tetszésemet.

Négy hónap mi sem zavará boldogságunkat. Gombos nálunk ült s csekély gazdagunkat vezeté, s ezen kívül üzletünk körül is mindenben segített, s mindezekben annyi ügyességet, annyi jártasságot tanusított, hogy én és férjem alig győztünk csodálkozni rajta. És ez ember mindent tudott, s a mibe ő belefogott, ott biztos volt a siker. Már e rövid idő alatt is kezdettem érezni az ő ügyességének hatását. Üzletünk virágozni kezdett s vagyunk szaporodott, és Anika mily boldog volt, ha férjéről dicserőleg számolt! Nyakamba ugrott s örömben sirt; oly nagyon szerette férjét.

Egy napon egy rongyos, gyanus alak jelent meg vendéglőnkben s Gombos után tudakozódott. Láttam, hogy a Gombos arca elborult, midőn ezen embert megpillantá. Feltűnt nekem az a szemtelen, bizalmaskodó hang, mit e rongyos ember Gombos iránt használt, és ő ezt nyugodtan tűrte el. Miféle

A jövő évi közgyűlés helyéül Sepsiszentgyörgy tűzetett ki.

Az elnöknek csinos bezáró beszéde után általános lelkesülség között az ez évi közgyűlés véget ért.

De mielőtt befejezném tudósításomat, nem tehetem, hogy hivatali állásomból kitályolag köszönetet ne mondjak Kovászna közönségének s annak bírójá, tek. ifj. Deák Károly urnak, valamint Csia György iskolaszéki elnök urnak azon fáradságot nem ismerő buzgalomért, melyben tanítótestületünk közgyűlésének ottani megtartására segédkezet nyújtani szívesek voltak. Legyen szabad továbbá tek. Butyka József urnak szintén meleg köszönetet mondani itt a nyilvánosság terén is azon hazafias s a nemes cél iránt tanusított szívéllyességéért, hogy a termet a közgyűlés és hangverseny megtartására minden díj nélkül átengedni szíves volt.

Nem különben hálás köszönetet fejezek ki tanítótestületünk részéről mindazon közreműködőknek is, kik szívesek voltak ügyünket támogatni, nevezetesen: a kovásznai polg. dalkörnek, a rendező bizottságnak, szavalóknak, felolvasóknak, kettős dalt éneklőknek, a zágoni és kézdívárshelyi tanítói dalköröknek. S végül nyilvánosan nyugtázzuk a felülfizetéseket is, kitüntetvén név szerint a szíves adakozókat: t. Deák Barabásné 20 kr, t. Bérés Jánosné 20 kr, t. Csia György 20 kr, t. Deák Albert 20 kr, t. Imre Domokos 22 kr, t. Deák Benedek 20 kr, t. Dobay János 20 kr, t. Bodó Endre 20 kr, t. Dr. Póka Dezső 20 kr, t. Hollaky Attila 1 frt 20 kr, t. Barta Ignác 20 kr; kik is fogadják a nemes cél iránt tanusított áldozatkészségükért ismételtlen kifejezett hálás köszönetünket.

És most nem marad egyéb hátra, mint azon ószinte szavakban venni búcsút Kovászna közönségétől s annak tisztelt előjáróságától, hogy a mindenható Isten tartsa meg drága életüket addig, míg a honnak élnek! Legyen eszelekedetük olyan, hogy mások is követve azt, virágozzák fel a nevelés szent ügye, mely hivatva van hazánkat is a művelt államok sorába emelni. Istennek áldása legyen velünk!

Gyöngyösi István,
tanítótestületi titkár.

A csikmegyei r. k. néptanító egyesület évi közgyűlése.

(Vége.)

Elnök jelenti, hogy Csikmegye földrajza című pályakérdésre egyetlen pályamű sem érkezett.

Imets F. Jákó indítványozza: mellőztessék ezen pályakérdés és használtassék fel

összeköttetésben lehet a büszke Gombos e nyomorulttal?! Figyelemmel kísértem őket s láttam, hogy hosszasan suttogva beszélnek együtt, s annyit hallottam, hogy az idegent Steinernek hívják; de hogy miről beszélnek, nem vehettem ki. Az idegen még az nap eltávozott s Gombos e pillanattól kezdve, mintha kiesérelték volna, komor, zárkózott kezdett lenni. Folytonosan kóborolt s csak estére tért vissza s akkor is alig szólt valamit neje gyöngéd kérdéseire. Leányom nem panaszkodott, de láttam, hogy sokat szenved és sokat sir titokban férje megváltozott magaviselete miatt.

Harmadnapra Gombos egyetlen búcsúzó nélkül eltávozott hazuról s egy álló hónapig oda volt. Leányom még most is mentette őt; mondotta, hogy férjének hazájába kellett visszatérni s nemsokára visszajő; de sápadt arca, kisírt szemei nagy lelki fájdalomról tettek tanubizonyosságot. Szívem vérzett, ha szegény szenvedő gyermekemre tekinték. Egy hó mulva visszajött Gombos s ezer okot hozott fel, hogy miért kellett oly hirtelen távoznia. Egy pompás üzlet kínálkozott, mit nem lehetett elszalasztani. Egy nagy összeg pénz adott nejeének, mit az üzletlen nyert. Anika nem sokat törődött a pénzzel, csak hogy férjét láthatta. Ő megboósított, azonban én nem tudtam oly könnyen feledni. Mint sötét árny, kezdett szí-

kivel; egy sarokban meghúzódott, elköltötte vacsoráját és szó nélkül aludni ment. Nem igen törődtem vele, megszoktuk az idegen arcokat. A vendég másnap is ott maradt s feltűnt nekem, hogy Anika érdeklődéssel szemlélte az idegent. Harmadnap már beszédbe elegyedtek. A beszélgetés előbb magyarul, majd meg románul folyt. A férfi elbeszélte, hogy ő székely és kereskedő s most is marhákat hajtott át eladás végett a határon. Anika kérdészködött a Székelyföldről s a férfiu egyszerű szavakban, de oly vonzóan beszélt hazájáról, rónájáról, égbenyuló hegyeiről, népei szorgalmáról, szokásairól, hogy még én is mintegy megigézve közeledtem feléje s visszatartott lélekzettel figyeltem. Elmondta, hogy mily szépek ott a nők, mily felik a férfiak, s hogy ott a hegyekről leomló talzsamos illatárban mily hevesen dobog a szív, mily édes a szerelem. Leányom csillogó szemekkel hallgató a férfi érdekes elbeszéléseit, s ha az elhallgatott, ezer kérdéssel halmozta el. És ez így ment több napon át. Anika türelmetlenül várta az idegen jöttét; mindig látható örömmel fogadá s órákat töltött társaságában. A férfi, az meg mindig egyforma hideg maradt s csak olykor-olykor villantak fel csodálatos szemei. Én figyelmeztettem leányomat, hogy nem illik egy idegen emberrel ily mély barátságot kötni, de ő hallani sem akart arról, hogy a szép el-

az 50 frt pályadíj más pedagógiai kérdések jutalmazására.

A jelentés tudomásul vétetik és kimondatik, hogy ezen pályakérdés tovább nem folytatatik, hanem megbízatik a választmány, hogy más kérdésre hirdessen pályázatot.

Elnök a magyar püspöki kar által létesített tanítói segély-egylet iránt az abban leendő részvétel szempontjából javaslatot tesz s ezzel kapcsolatosan alapgyűjtő bizottság megválasztását indítványozza.

Koncz István csik-tusnádi plebános kijelenti, hogy Alsócsikra a papság és a tanító-egyesület fiók-köre együttesen már alkotott ily alapgyűjtő-bizottságot, mely már eddig elé is igen szép eredményt mutatott fel s épen azért Felesíkon is egy külön bizottság alakítását indítványozza.

Ezen kijelentés folytán mind az Alsócsikra tanúsított tul buzgó eljárás, mind pedig a kérdés megoldásának mikéntje érdekes és hosszas vitára adott alkalmat.

Földes József egyleti elnök rosz neven veszi a Koncz által felemlített elhamarkodott eljárást; mert ezen eljárásra jogosított fiók-egyleteket a törvény nem ismer s csakis egyletekről szól.

Koncz védelmezi az eljárást, mert állítása szerint az egész mozgalom fősapstori intézkedés folytán történt; s a dolog természetével inkább megegyeztetetűnek tartja, hogy a cél szempontjából két külön bizottság működék.

Földes József elnök kijelenti, hogy belenyugszik abba, hogy a szerepkör az esperesi kerületekre s azok fejére ruháztassék, ha ezen eljárás valóban az erdélyi püspök önmittgnak intézkedése folytán történt; de ezen esetben is kérdést fog intézni: mi okból történt ez, miután az alapszabály a tanítótestületnek adja, sőt teszi köteleességévé az eljárást?

Koncz István abban látja a zavar okát hogy a felesíki főesperes a püspöki leiratot nem közölte a tanítótestület elnökével.

Péterffy József főesperes kijelenti, hogy csak oly leiratokat közöl tudomás vétel végett más testületekkel is, melyekre a közlés a felsőbb hatóságtól elrendeltetik; s ezért önmagát se nem vádolja, sem vádolni nem engedi.

Móricz Gyula rendkívül csodálkozik azon: miként lehet egy szabályellenes — ha mindjárt buzgóságból is származott — eljárás annyira védelmezni, mikor a magyarországi püspökök által kibocsátott alapszabály 19. §-sa a bizottságok alakítását csak ott ruházza az esperes-kerületekre, hol tanítótestületek nem léteznek. Felhívja tehát a tanítótestületet, hogy az alapszabályok 19. §-sa értelmében és alapján válassza meg a gyűjtő-bizottságot.

venne befészkelni egy gondolat, hogy Gombos rossz uton jár.

Steiner, mint rossz szellem, azután is többször megjelent házuknál s valahányszor ő jött, Gombos mindig távozott s rövidebb-hosszabb ideig távol volt a háztól. Steiner gyakran olyankor is jött a házhoz, mikor Gombos nem volt honn, s ilyenkor feltűnőleg kereste az alkalmat, hogy Anikával egyedül lehessen. Csak később tudtam meg, hogy e nyomorult ember szeméit leányomra vetette; udvarolt neki, s hogy szívét férjétől elidegenítse, elárulta, hogy Gombos szeretőt tart s a székely bércek között egy barlangban őrsi s mikor elmegy hazulról, kedvesét meg látogatni.

Anika ezután sem panaszkodott férje ellen, de láttam, hogy napról napra hervad. A ki őt ezelőtt egy évvel látta, alig ismert volna rá. Még akkor is imádtá férjét, midőn már látta, hogy az hűtlen hozzá. Azon szerencsétlen nők osztályába tartozott, kik csak szeretni tudnak.

Egy évre Anikának leánya született, azonban ez életébe került. Gombos épen az nap érkezett haza s neje üdvözült, boldog mosolylyal fogadta. Gyermekére mutatott s boldog mosolylyal ajkain halt meg. Gombos igazi mély fájdalommal fogadta a csapást. Az első napokban olyan volt, mint egy örült; sápadt, dult arccal járt, kelt, s mintha az

Földes József helyesli előtte szóló nézetét s felhívja a gyűlést annak elfogadására.

Imets F. Jákó szintén ezen nézetben van s csakis azt óhajta, hogy a választás az Alsócsikra megválasztottakra való tekintettel vitessék keresztül.

Koncz István negyedszer is kardot ránt az alsíki eljárás mellett és az ilyzerű felosztást igen üdvőnek találja.

Móricz Gyula nem tudja megérteni: hogy lehet üdvösségről beszélni ott, hol jogalapról van szó. Ő részéről hajlandó az alsíki papságnak és tanítókarnak elismerést is szavazni azon buzgósággal, melylyel az ügyet felkarolta, de nem hajlandó semmiesetre sem elismerni, hogy az eljárás jogos lett volna. Épen azért kéri már előbb tett indítványának elfogadását.

Bálint Lázár szintén csodálkozik, hogy határozott és világosan szóló alapszabályokkal szemben hogy lehet ily hosszas és makacs vitát folytatni. Móricz indítványát szintén elfogadja és elfogadásra ajánlja.

Ezzel a vita be is végződött. Elnök a szabályok értelmében 10 tagnak választását kitézi, minthogy azonban a gyűlés igen hosszadalmasnak találta, hogy titkos szavazás útján történjék, Péterffy József főesperes, Bálint Lázár plebános, Móricz Gyula tanár, Baka János és Balog Pál tanítók személyében egy 5 tagú bizottságot küldött ki, hogy 10 választandó egyént jelöljenek.

A bizottság Baka János tanító kivételével, ki mint alsíki visszavonult, következő névsorban állapodott meg: Földes József, Imre János, Marti György, Kis Antal (rákosi tanító), Veres Lajos, Baka János, Balog Pál, Bálint György, Ferenczi Ignác és Lacz János.

Előterjesztetvén a névsor, a közgyűlés által egyhangulag a gyűjtő-bizottság tagjaiul elfogadtattak.

Földes József indítványozza, hogy az egyesület is álljon be a tagok sorába.

Móricz Gyula elfogadja az indítványt, s miután Csikmegye földrajzára kitézett 50 frt a kérdés levétele következtében megmaradt, javaslatba hozza, hogy ezen összeggel lépjk be az egyesület az alapítótagok sorába.

Földes József ezen összeget igen csekélynek tartja, hanem miután részletekben is történhetik a fizetés, indítványozza, hogy azon esetre, ha az egyesület addig fennáll, évenként fizetendő 20 frttal 5 év tartamra kötelezze magát.

Előbbi indítvány elfogadtatván, elhatározottak, hogy 50 frttal az alapítótagok sorába belépik.

Ezután a jövő évi költségvetés 95 frtban állapított meg.

elhunyt iránti szeretetét a gyermekben akarta volna összpontosítani, óraszámra elnézte a kis leánykát, míg szeméi könnybe borultak. Mély, férfias fájdalom némileg megengesztelt s megbocsátottam mindazt, a mit szegény leányom iránt vétkezett.

Nem irhatom le neked, édes fiam, hogy mennyit szenvedtünk én és férjem a mi kedves Anikánk halála miatt. Szívünk bálvány, életünk reménye benne megsemmisült. Férjem, ki már régen betegeskedett, nem bírta elviselni e csapást; 2 hó múlva elhalt s én egyedül maradtam kis unokámmal. E kedves gyermek, mint egy szomorú emlék, megmaradt nekem, hogy az átűnt boldog napokra emlékeztessen. Oh, mennyire szerettem e szép gyermeket! Inkább megváltam volna életemtől, mint tőle.

Gombos ezután is folytatá rendes életmódját; mindig járt, kelt s csak nagy ritkán jött haza s ilyenkor nem győzött eléggé gyönyörködni gyermekében. Hozott neki ezerféle csecebecsét, játékokat, s mig otthon volt, soha egy percze sem távozott mellőle. Így telt el 3 év.

A kis gyermek szépen nőtt és fejlődött. Oly szép volt, hogy csodájára jártak a szomszédok. Egészen édes anyja.

Egy napon Gombos előmbé állt s könyörögve kért, hogy adjam oda neki gyermekét, hogy vigye hazájába, mert nem tud

A még hátralevő egy évi időtartamra egyleti jegyzőnek megválasztott Imre János madarasi tanító.

Indítványokra kerülén a sor, felolvastatik egy írásban beadott indítvány az 5 éves fizetési pótlék tárgyában.

Murányi Kálmán plebános nincs ellene az indítványnak, de felemlíti, hogy a jelen évi statusgyűlésen is volt arról szó, de pénz hiányában jobb időkre halasztattott annak fogadtatása.

Az indítvány azonban kiadatott a választmányának azon meghagyással, hogy a testület nevében a szükséges lépéseket a felsőbb hatóságnál megtegye.

Igy folyt le az igen érdekes tanítói gyűlés mintegy 85—90 rendes és pártolótag s körül-belől 20—25 hallgató részvétele mellett.

Az egész gyűlés folyamára nincs egyéb megjegyzésünk, mint az, hogy igen kíváncsiak tartjuk, hogy a tisztelt tanító urak a saját javukra alkotott tanító-egyesületi gyűléseken az eddignél több elevenséget, ruganyosságot és főként több önállóságot tanúsítsanak.

Irodalom.

Csikmegye földrajza a földrajz elemeivel. A miniszteri tantervnek megfelelően a népiskolák III. osztálya számára írta Józsa Sándor tanító. Ára 35 kr. Gyergyó-Ditró. Szerző tulajdona. 1884.

(Folytatás.)

A mondottak feltűntetik, hogy szerző következetesen alkalmazkodik azon tanítási szabályhoz, hogy a földrajztanítás kezdő fokán az általános tanmenetnek szintetikainak kell lennie, mely a legközelebbi környezetből kiindulva halad a távolabbiakra, hogy a közelinek közvetlen szemléltetésen alapuló helyes felfogásával lehetővé tegye a távolinak, a szemlélet körén kívül esőnek, helyes felfogását. Tartalom, adat a könyvben igaz, hü. E részben alig lehet egyéb észrevételt tenni, minthogy a talpönt (nadir) a tetőpönttal (zenith) ellenben nem a talpönt alatt van, a mint tanítja, mert így a gyermek a nadirt a földön levőnek képzele, hanem van a talpönt alatti irányban ugyan, de az égboltozaton a tetőpönttal szemben. Szerző ezt bizonyára épen így tudja, s hogy mégis, a mit róla mond, nem egészen helybenhagyható, csak azon körülmény okozta, hogy a nadir helyét nem jelölhette meg a valódi ponton, mert akkor fel kellett volna tételeznie, hogy a gyermekek a föld gömbölyü alakjáról fogalommal bírnak, a miről pedig a földrajztanítás szintetikai menete szerint csak később fog hallani. De ha az előismeretekhez mérten nem lehet teljesen helyesnek mondani, akkor jobb lett volna

nála nélkül élni. Én rémülten szoritám kebleme a gyermeket s határozottan kinyilatkoztatám, hogy nincs emberi hatalom, mely engem e gyermektől, életem utolsó vigasztól, megfossson. Gombos szó nélkül távozott, de — — másnap aztán a gyermek nem volt sehol. Gombos ágyamból, mellőlem vitte el azon éjszaka. Én nem tettem panaszt, hanem eladva sietve üzletemet, elhagytam Romániát. Tudtam, hogy Gombos hazájába szállította unokámat; tehát én is átmentem a határon. Hosszas keresés után megtaláltam azt a falut, hol Gombos lakott s újból láthatam unokámat. Ekkor azon eszme keletkezett bennem, hogy nem fogom magamat Gombos előtt felfedezni, hanem élek itt az erdőben, magányban, s mint láthatatlan szellem, fogok örködni unokám felett. Gombos vagyonszeres ember s gondos nevelést adhat neki, mig én csak a kietlen erdei magányt adhatom.

Ugy is lett; én itt maradtam az erdőben s mint kuruzsló, kerestem annyit, miből megélheték. Itt aztán lassanként megismerem Gombos urat. Tanuja valék azon sok gaztettnek, mit ezen ember elkövetett; azonban hallgattam, mert nem akartam szegény unokámat árvává tenni. Megtudtam azt is, hogy midőn Anikával megesküdt, akkor már anyád hatalmában volt; itt a várban egy földalatti teremben tartogatta. Anyád nem önként követte őt, hanem Gombos két

épen semmit se mondani. Tovább még anynyi észrevétel tehető, hogy az irodalomtörténet csikszentmiklósi hun-székely templomi feliratról tud, nem gyergyószentmiklósról, minőnek a múlt században létezettől szerző tudni akar; végül még az, hogy egy „istoriás“ könyvkereskedés és egy a jámbor kímulás napjait élő könyvnyomda nem adnak jogezimet Csik-Somlyónak arra, hogy őt könyvkereskedéssel és könyvnyomdával híres helynek mutassuk be. Nyelve a könyvnek világos, előadása szabatos, folyékony, könnyen érthető, a gyermekek képzettség fokához alkalmazott. Ha hihákat akarnánk keresni, legfőkébb azt mondhatnók hibának, hogy „megye“, „ország“ szavak előkerülnek, mielőtt a gyermek az általok jelzett fogalomnak birtokába juttatnánk; továbbá, hogy több helyütt kényszerűség nélkül előfordul az igei szenvedő-forma, ezt a formát pedig, mivel nyelvünk kétségkívül idegenkedik tőle, tanácsos főképp az oly növendékekkel szemben, milyeknek e könyv írva van, mellőzni és egyedül ott használni, hol csak mesterként szólás-formával lehetne kikérülni.

Ha már a mondottakat tekintetbe véve, fölvetjük azt a kérdést, melynek eldöntése a szóban forgó könyvet illetőleg reánk legelső érdekel bir, hogy t. i. beválk-e az a népiskolai földrajztanításhoz alkalmas eszközül, hát erre azt kell felelnünk, hogy beválk, s mind a könyv jó oldalait, mind szerzője buzgó fáradságát s az iránta való collegiális érzületet tekintve, méltó, hogy az egyesület tagjai a munkát felkarolják, alkalmazásba vegyék. Sőt örömmel kell ezt üdvözölnünk, mint olyan segédeszköz, melynek hiánya nagyon érezhető volt, mert ez a hiány iskolánkban a földrajzi oktatás okszerű intézését mindeddig megnehezítette. Más kérdés azonban, mi gyanánt használjuk tanításunknál ezt a könyvet? Szerző tankönyvnek szánta a gyermekek kezébe, én jobb szerettem volna, ha vezérkönyvül írta volna a tanító számára. Egyre jobban terjed az a nézet, hogy a reáliákat egyáltalában nem kell külön tárgyként sem tanítani, s ha már e szerint vád éri azon eljárást is, mely 11—12 éves gyermekeknek a reáliákhoz tankönyvet ad a kezébe, mennyivel inkább számíthat a kárhoztatásra oly tanítás, mely a földrajzhoz 9 éves gyermekeknek külön kézikönyvet alkalmaz? Valóban nincs is a gyermekeknek szükségük ily külön földrajzi könyvre; de ha nincs szükségük reá a gyermekeknek, van a tanítónak, hogy a megkívántató ismeretet, melyet újjából senki sem szophat, ezen tantárgyat illetőleg is megszerezhesse, és hogy legyen előtte egy fonál, mely szerint tanításában haladhasson. Noha e szerint a jelen könyvecske első sorban nem azoknak való, a kik tanulnak, hanem a

czimborájával erőszakkal ragadta el. Anyád kezdetben kétségbe volt esve s minden áron menekülni akart ezen ember hatalmából, azonban pár hó alatt kibékült sorsával, sőt még ragaszkodott is hozzá. Ezen daemóni ember mindenkit le tudott bilincselni. Anyád később beteg lett s ekkor Gombos egy romániai faluba szállította, hogy itt gondosabb ápolásban részesüljön; azonban hasztalan volt minden, anyád meghalt.

Igy éltam én évek hosszú során magányomban, s ezen hosszú idő alatt nem egyszer tartóztatam fel a sors kezét s nem egy gaztettet tettem jóvá. Gombosnak minden tervéről értesülve valék és sok büntényt előztem meg és sok elrabolt dolgot juttattam vissza a tulajdonos kezére. De másfelől nem egyszer figyelmeztettem titkos uton a banditákat is, hogy vész fenyegeti őket, s így Gombos fejéről a vést elhárítam. Védelmeztem kellett őt, mert nem akartam, hogy unokám valaha megtudja, hogy ő egy veszedelmes banditának a leánya. . . . Én most, édes fiam, mindent tudsz. Juliska nem testvéred, szeretheted őt. S ha ezek után is tudod őt szeretni, én áldásomat adom reátok.

Az ifju sápadt arccal hallgatá végig az öreg asszony elbeszélését s aztán megragadva kezét, megcsókolt.

Ennyiből állott a válasz.

(Folytatása következik.)

kik tanítanak, ez nem zárja ki másodsorban, hogy a hol mód, lehetőség van, az a gyermekekkel is megszerezethessék, mint ismétlődő eszköz, mint az emlékezet gyámoltója, de soha sem olyan, mint a melynek tartalma kívülről betanítottassék. Akármiképp alkalmaztassék is mindazonáltal a könyv, azt meg kell jegyezni, hogy annak tartalmát úgy kell tekinteni, mint a tanítás eredményét, mint oly eredményt, melyhez tanítása által a tanítónak kell juttatnia a gyermekeket, melyet tehát neki előzőleg gyakorlati lezárásokra, melyekben szemléltet, kérdeztet, közöl, mintegy föl kell oldania.

(Folytatása következik.)

Különfélék.

— Szász Károly, Kézdivásárhely egykori lelkésze, nagyszámu előkelő közönség jelenlétében vasárnap avatott fel a dunamelléki ref. egyházkerület püspökévé.

— A csiksomlyói posta-ügy is végre megoldást nyert: Verner Alajos adófelügyelői díjnak és házbirtokos postamesternek kinevezetett. Reméljük, hogy Verner Alajos nem fogja a közügyet soká hátráltatni, hanem mielőbb leteszi a szükséges vizsgálatot, hogy az ügy folyamatra jöjjön.

— Imre Dénes fő-erdész, a csiksomlyói főgymnasium egykori kitűnő s most halás tanítványa, az intézetnél felállított zenekart egy 60 forintos nagyböggel ajándékozta meg. Elismerésre méltó nemes cselekedet.

— Nekrológ. Kézdivásárhelyi Török Ferenc tekintélyes és vagyonos iparos meghalt. Temetése folyó hó 27-én ment végbe közrészvét mellett. Béke poraira! — Családja a következő gyászjelentést adta ki:

„Török Ferencné Kovácsi Anna bánatos özvegy a maga és gyermekei: Róza, férje Csizsár Dénes és gyermekei; Pál, Ilona, Anna; az ideváltának édes atyja id. Török Sámuel és gyermekei: Sándor, neje Tóth Juszina s gyermekei; István; Sámuel, neje Török Róza; néhai Török Teréznek férje ifj. Kovács István s gyermekei; anyósa özv. Kovácsi Tamásné Csizsár Anna s gyermekei; Kovácsi Bálint kir. postamester s gyermekei; József, neje Nagy Judith s gyermekei; Judith, férje Kovács Ferenc s gyermekei; Sámuel, neje Bod Mária s gyermekei; Iszák és Tamás; ugyisint számos rokonok: özv. Csizsár Pálné anyatárs s gyermekei; Török Sára, férje Jancsó István s gyermekei; Török Anna utódai; néhai Török Bálint utódai; Török Mária utódai; Kovácsi Mária, férje Szalánczi Ferenc s gyermekei nevében fájdalomdult kebelrel tudatja, hogy a szeretett jó férj, önfeláldozó gondos atya, nagypapa, hű testvér és jó rokon Török Ferenc folyó évi október 25-én d. u. 2 óra körül életének 49-ik, boldog házasságának 23-dik évében hosszas szenvedés után szívátgúlas következtében elhunyt. Az ideválttban egy kitűnő családfőt, szorgalmas, derék iparost, jó hazafit és buzgó vallásos embert vesztett a társadalom, miért méltán hullatja felette a gyászoló család a vesztőgés keserű könnyeit. Hült tetemei folyó hó 27-én d. e. 10 órakor a szokott gyászszertartás után fognak örök nyugalomra letétni a családi sírboltba. Legyen áldott emlékezte! Kézdivásárhelyt, 1884. október 26-án.”

— A kézdívásárhelyi őszi országos vásár folyó hó 28-án igen népes volt. Az eső egész nap hullott, azonban ennek dacára nagy élénksgé mutatkozott a piac minden pontján s mindenféle árucikknek nagy kelendőse volt. Azt tartják, hogy a rendőrség börtöne után kell megítélni a vásár minőségét; ha az üresen marad, nincs jó vásár. Ha ez igaz, akkor csakugyan jó sokadalomunk volt, mert a börtön alig volt képes befogadni a zsebvágókat, szédelgőket. Igen díszes társaság került a rendőrség körme közé, kik négy fal között töltötték el a vásári napot. Van a vásári tolvajoknak egy néhány stereotip alakja, kik minden vásáron megjelennek s mindig, de mindig a börtönben töltik el a vásár napját. Ismerik őket igen jól a rendőrök s nem sokat teketóriáznak velük, hanem csak egyenesen bekisérik. Most is egész csapat került belőlük a börtönbe s ott dicsérik egész napon az urat.

— Az elmúlt országos baromvásáron két nap alatt behajtottak K. Vásárhelyre 2500 drb marhát, melyből eladott 595 drb.

— Szerencsétlenség. Kézdivásárhelyi T. I. ur szeszgyárában, a mint egy óriás nagyságu kazánt fel akartak állítani, emelés közben a kazán egy kis félrecsuszott s egy munkást úgy nyomott a falhoz, hogy rögtön szörnyet halt. A nyomás a szerencsétlenség mellett és fejét érte, ennek következtében az agyvelő megsérült és ez okozta a rögtöni halált. A munkásnak családja volt s T. I. szeszgyár-tulajdonos dusan megajándékozta az özvegyet.

— Egy him- és anya-medvét lőttek a csikszentdomokosi vadászok f. hó 24-én az Oltfejenél. Mint levelezőnk értesít, pár hét alatt a maczkók 4 lovat és 3 darab szarvasmarhát pusztítottak el és épen ez indította a vadászokat arra, hogy a tekerőpatakiakkal szövetkezve maczkó uraimékat felkeressék. Az öregeknek kívül két bocs is volt a hajtásban, ezek azonban szerencsésen megmenekültek. Egész diadalmenet volt a szentdomokosiak hazavonulása; mert a véletlen úgy akarta, hogy fegyvereik által essenek el a gazdaközönség rémképei. Szt-Domokos közönsége most azon töri fejét, miként tudja a derék vadászokat érdemlett jutalomban részesíteni.

Felelős szerkesztők:
Ifj. Dobay János. Móricz Gyula.

Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Sz. 1930. tkvi.
1884.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Imre István s neje Nagy Klára végrehajtónak kiskoru Petke Lina s társai végrehajtást szenvedő elleni 1575 frt, 421 frt 41 kr tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a kovásznai kir. járásbíróság területén levő, Zágón községében fekvő, a zágoni 451. sz. tkvben 1. 4-ed részben Imre István s neje Nagy Klára nevére, 1. 4-ed részben kiskoru Petke Lina és Julianna, 1. 4-ed részben D. Veres Gyula nevére felveti A + 2. r. 1219. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 139 frt kikiáltási árban, 6. r. 2089. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 40 frt kikiáltási árban, 11. r. 2325. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 40 frt kikiáltási árban, 17. r. 3059. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 46 frt kikiáltási árban, 18. r. 3152. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 42 frt kikiáltási árban, 19. r. 3171. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 31 frt kikiáltási árban, 24. r. 4574. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 1370 frt kikiáltási árban, 39. r. 6014. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 74 frt kikiáltási árban, 40. r. 6088. 6089. hr. sz. a. foglalt ingatlanokra 94 frt kikiáltási árban, 41. r. 6123. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 95 frt kikiáltási árban, 42. r. 6165. hr. sz. a. ingatlanra 51 frt kikiáltási árban, 43. r. 6168. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 86 frt kikiáltási árban, 44. r. 6184. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 20 frt kikiáltási árban, 45. r. 6384. 6385. hr. sz. a. foglalt ingatlanokra 146 frt kikiáltási árban, 54. r. 7242. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 13 frt kikiáltási árban, 56. r. 7374. hr. sz. a. foglalt ingatlanra 21 frt kikiáltási árban, 60. r. 7786. hr. sz. a. foglalt ingatlanra az árverést 18 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885-ik év február 6. és 7-ik napján délelőtti 9 órakor Zágón község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-t készpénzben vagy az 1881. évi LX.

t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kovásnai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság, 1884. szept. hó 16-ik napján.

Sz. 1982. tkvi.
1884.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság, részéről közhírré tétetik, hogy Kókossy Árpád végrehajtónak Bogdán József végrehajtást szenvedő elleni 25 frt 70 kr tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a kovásznai kir. járásbíróság területén levő, Kovászna község határában fekvő, a kovásznai 632. sz. tkvben 6957. 6958. 8476. hr. sz., a 848. számú tkvben 2095.

2568/2. 3270/2. 3400/2. 5109. 5110. 5112. 1286. 1287/1. 3053. 3054. 3965. 3966. 5971. hr. sz. ingatlanra, a kovásznai 1608. számú tkvben 8418. 8418a. 8419. hr. sz. ingatlanokból 8/100 részben tulajdonjándósságra az árverést 410 frt 26 kiban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi december hó 13-ik napján délelőtti 9 órakor Kovászna község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényzikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kovásnai kir. járásbíróság, mint telekkvi hatóság, 1884. szeptember hó 27-ik napján.

Hirdetés.

HAUSER HERMANN ÓRÁS CSIK-SZEREDÁBAN.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy üzletem berendeztem mindennemű **ínga, álló, emaillezott, amerikai és zsebórákból.**

Ajánlom dus raktáromat a n. érdemű közönség b. figyelmébe.

Javítások két évi jótállás mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek a legjutányosabb árakon.

Vidéki megrendelések a legpontosabbau teljesítetnek.

A n. é. közönség becses támogatását tisztelettel kéri

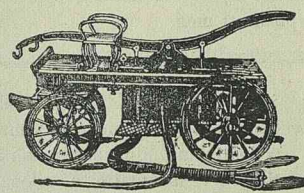
Hauser Hermann
órás,

(Cs.-Szeredában, Száva Lukács házában, a gyógytár mellett).

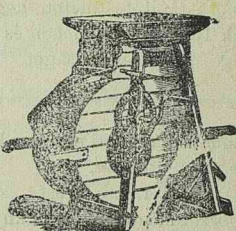
3-3

WASS és RIEMER

33-52

vaskereskedése,
gazdasági gépek,
FECSEKENDŐK,
tűzoltó szerelvények és
harangok
állandó gyári raktára
és kiállítása

Sz.-Udvarhelyt.

Mint hazánk leghíresebb és megbízhatóbb gyárosainak képviselői, ajánljuk a következő, nagy választékban készletben levő gazdasági gépeket, eszközöket és szerelvényeket:

Soproni Seltenhofer Frigyes és fiától: tűzi fecsekendők, tűzoltó-szerelvények és harangokat.

Budapesti Grossmann és Rauschenbachtól: kitűnő, legjobb szerkezetű kézi, lörejtű járgányos cséplőgépek és rostákat.

Budapesti Brogle Józseftől: konkoltyvalasztó tricourók, szórórosták és kukuricizamorzsolókat.

Mosonyi Kühne Edétől: Hungaria Drill sorbavető gépek, lókapák, ekék és boronák, szeeska- és répvágó gépeket.

Budapesti Kötző Páltól: szeeska, répvágók, rostáló-, daráló-, vető-, boronáló- és összes ekeket.

Továbbá: Angolhon legelső gyárosa Lincoln Clayton és Shuttelworthtól: gőzcsepők- és mozgonyokat. — Bécsi Tanczos Rezsőtől: tűz és betörés ellen biztos pénzszekrényeket.

Mindezen elősorolt gazdasági gépek, tűzi fecsekendők, tűzoltó szerelvények és harangokból nagyválasztékú raktárt tartván, felhívjuk a nagyérdemű gazdaközönséget annak megtekintésére. Gépeink könnyű járása, szolid szerkezete és czélyszerű használhatóságáról mindenki személyesen meggyőződhetik, mire nézve készek vagyunk a felelősséget elvállalni. — Magunkat a n. é. közönség szives jóindulatába ajánlvá, kérjük minél gyakoribb megbízásait.

Kiváló tisztelettel
WASS és RIEMER.